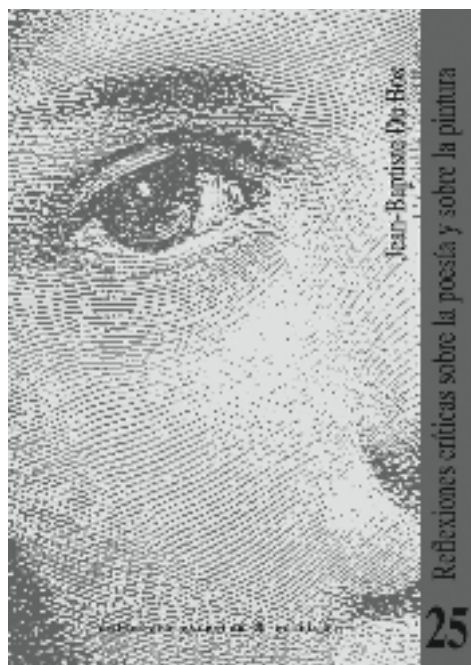

La qüestió de l'estètica

L'obra de Jean-Baptiste du Bos és un esdeveniment decisiu en la història de la constitució de l'estètica moderna. Publicada en francès en 1719, es pot llegir ara, traduïda al castellà gràcies a una iniciativa editorial que cal qualificar d'important.

**REFLEXIONES CRÍTICAS SOBRE LA POESÍA
Y SOBRE LA PINTURA**

JEAN-BAPTISTE DU BOS

EDICIÓ, ESTUDI PRELIMINAR I
NOTES DE RICARDO PIÑERO MORAL

TRADUCCIÓ DE JOSEP MONTER

516 PÀGINES | 978-84-370-6842-8 | 29 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2007

La reflexió sobre les arts ha acompanyat sempre la creació artística per part dels filòsofs, pels preceptistes o pels artistes mateix. Però el problema de la bellesa i de les seues diferents manifestacions ha estat tractat d'una manera marginal i dispersa. El que hi ha comptat més són les «arts», les tècniques, els preceptes, que l'artista ha de seguir i que el crític ha de tenir en compte en les seues observacions. A partir, però, de finals del segle XVII, comença la constitució d'una disciplina autònoma que tractava d'estudiar sistemàticament aquestes qüestions que seran denominades «estètiques» sobretot a partir de Baumgarten, que publica un tractat amb el títol, justament, d'*Estètica*. El fet és que, durant el XVIII, es multipliquen les publicacions amb un títol o altre sobre aquesta problemàtica. Entre aquestes, en 1719, aparegué una obra en gran part pionera i fonamental de la història de l'estètica: *Reflexions critiques sur la Poesie et sur la Peinture*, de l'abat

Jean-Baptiste du Bos. Malgrat el temps transcorregut, conserva un gran interès no solament històric, sinó actual. En té, d'una manera particular, perquè el punt de mira central d'aquestes *Réflexions* convergeix, bàsicament, amb el corrent actual de l'estètica de la recepció. La gran novetat de l'obra de Du Bos en la història del pensament sobre l'art és justament la d'ocupar-se de l'art en tant que objecte d'experiència de l'espectador o del lector. Abans, en general, el poema o el quadre eren el camp d'atenció privilegiat, mentre que l'autor i el públic restaven en un lloc lateral. Per a Du Bos, en canvi, l'espectador i el receptor constitueixen l'eix del seu plantejament estètic. Com que per a ell la finalitat de l'art és plaure, cal reflexionar sobre el subjecte d'aquest plaer. Diu, per exemple: «*Dado que la primera finalidad de la pintura es emocionarnos, los poemas y los cuadros no son buenas obras más que en la medida que nos emocionan y nos enganchan.*» Amb aquesta declaració defineix la tasca del filòsof de l'art en una direcció psicològica, ja que es proposa saber com és que les obres d'art produeixen un plaer en els éssers humans. Però Du Bos, a més a més, no es limita a estudiar i examinar les causes d'aquests efectes de les obres, sinó que afirma que l'experiència sensible del receptor de l'obra, les emocions que aquesta li produeix, són

justament el criteri que permet judicar-les amb justesa. Les regles artístiques no són una bona guia per al crític, sinó al contrari. Ell no les té en compte en el seu examen. Diu: «*Si alguna vez adopto el tono de legislador, será por descuido, no porque se me ocurra tener esta autoridad.*» L'autoritat la té l'espectador, el lector. «*El verdadero medio de conocer el mérito de un poema será siempre consultar la impresión que produce.*»

La paraula clau amb què Du Bos anomena el centre de l'experiència estètica és «sentiment». Aquest és com un «sisè sentit» que tots els homes tenen per judicar una obra.

El públic, doncs, es constitueix en el protagonista de la reflexió estètica perquè qualsevol aficionat pot judicar una obra seguint el seu sentiment. Ricardo Piñero, en el seu estudi preliminar, situa històricament aquesta posició. Du Bos, diu, era un home de món, no un artista d'ofici, sinó un estudiós, un «consumidor» que es movia amb freqüència pels salons del seu temps on es parlava de temes artístics o que visitava exposicions de pintura, cosa que va permetre «*la configuración de la noción de público*». Va configurar, també, entre altres reflexions interessants, una nova noció de l'artista com a «geni».

□ Josep Iborra

Lletres Valencianes, n° 25